

Porucha vztahů mezi žáky

Pro ošetření poruchy vztahů mezi žáky je důležité zaměřit pozornost na pozice problémových jedinců ve skupině, kteří mají negativní vliv na kolektiv. Aktuální pozici problémového žáka můžeme zjišťovat pomocí sociogramů. Od jeho pozice ve skupině se potom odvíjí další práce s tímto žákem i celou skupinou.

Možné postupy práce:

1. Pozice problémového žáka ve skupině je velmi nízká

Normy chování třídy jsou v pořádku, jedinec je ve velmi nízké pozici z důvodu např. špatného začlenění do kolektivu a svoji pozici se snaží získat výjimečným, ale nevhodným způsobem (sociálně patologickým). Může se jednat o žáka, který se vyznačuje různými sociopatologickými jevy – šikanuje, krade, bere drogy, ubližuje spolužákům, ale může se jednat i o oběť šikany.

Individuální práce:

- pozitivním hodnocením žáka motivovat k žádoucí změně, u oběti šikany vhodným způsobem nabídnout pomoc a vytvářet pro něj pocit bezpečí
- pomoci žákovi najít to, v čem je dobrý
- individuální pohovor s povzbuzením ke změně
- zaměřit se na oblast neverbální komunikace, kdy pozici žáky můžeme tímto způsobem výrazně zlepšit (využíváme oční kontakt, pozorné naslouchání, souhlasné přikyvování hlavou např. při vyvolání.....)
- věnovat zvýšenou pozornost jeho vhodným a žádoucím projevům, které ocenit
- pohovor s rodiči zaměřit na zájem o dítě, motivaci ke zlepšení, podpoře, pochvale
- v případě potřeby doporučit SVP, PPP, nebo jiné poradenské zařízení
- informovat kolegy a požádat je o spolupráci

Práce s třídou:

- zaměřit pozornost na chování spolužáků k problémovému žákovi, včas utnout negativní projevy
- chválit za úspěch před spolužáky
- při práci s třídou využívat skupinových aktivit a tím pomoci začleňovat problémového žáka do kolektivu

- zaměřit se na rozvoj komunikace, spolupráce a vzájemné pomoci ve skupině
- zařadit besedu na téma mezilidské vztahy, tolerance

Tresty:

- tresty měli by být stejné jako pro všechny žáky, ale i s vysvětlením a pozitivní podporou do budoucna (věřím ti, dokážeš to, jsi dobrý.....)
- trestáme chování, neodmítáme osobu žáka

U těchto žáků je velmi důležitá práce pedagoga, který svým přístupem pomáhá žákovi se začleněním do kolektivu a směřuje ho k žádoucímu chování.

2. Pozice problémového žáka ve skupině je ve středu skupiny.

Normy chování třídy jsou v pořádku, pouze jeden nebo několik jedinců ve třídě se začínají projevovat negativním způsobem chování. Může se jednat o žáka, který experimentuje s projevy chování, které se vymykají běžným normám a dají se specifikovat jako sociálně patologické jevy.

Individuální péče:

- Pozitivním hodnocením motivovat k žádoucí změně
- Pomoci žákovi najít v čem je dobrý
- Individuální pohovor s pozitivní motivací
- Prodiskutovat s ním možné rizika jeho negativních projevů chování
- Diskutovat s ním o výhodách, které jsou spojené s žádoucím pozitivním chováním
- Přenášet přiměřeně věku zodpovědnost za chování na žáka
- Pohovor s rodiči zaměřit na zájem o dítě, motivaci ke zlepšení, podpoře, pochvale dítěte
- Doporučit SVP, PPP nebo jiné poradenské zařízení
- Informovat kolegy

Práce s třídním kolektivem:

- s třídním kolektivem pracovat na vytváření pravidel chování nejen ve třídě, ale i mimo školu
- od vrstevníků by měl dostávat informace o normách, které jsou skupinou přijímané a pozitivně hodnocené
- negativní chování by mělo být velkou většinou žáků jednoznačně odmítané
- dohodnout si s kolegy jednotný postup a cíl, ke kterému třídu směřujeme a požádat je o spolupráci

Tresty:

- tresty měli by být stejné jako pro všechny žáky, ale i s vysvětlením a pozitivní podporou do budoucna (věřím ti, dokážeš to, jsi dobrý.....)
- trestáme chování, neodmítáme osobu žáka

3. Pozice problémového žáka ve skupině je velmi vysoká

Může se jednat o žáka, který velmi ovlivňuje svojí osobností velkou část třídy a vytváří negativní normy třídy – „nejvýhodnější je být nejhorší“, baví celou třídu např. i zesměšňováním učitelů i některých spolužáků např. z jiných tříd, může se jednat i o experimentátora drog a může mít i velké zastání u rodičů. Velká část třídy přijímá negativní normy chování

Individuální péče:

- Pozitivním hodnocením motivovat k žádoucí změně
- Pomoci žákovi najít v čem je dobrý
- Individuální pohovor s pozitivní motivací
- Vymezit mu přesně a srozumitelně pravidla chování na škole
- Sdílet mu tresty za porušování pravidel chování a důsledně je dodržovat
- Diskutovat s ním o výhodách, které jsou spojené s žádoucím pozitivním chováním
- Přenášet přiměřeně věku zodpovědnost za chování na žáka
- Pohovor s rodiči zaměřit na zájem o dítě, motivaci ke zlepšení, podpoře, pochvale
- Doporučit SVP, PPP nebo jiné poradenské zařízení
- Informovat kolegy

Práce s třídním kolektivem:

- S třídou pracovat na vytváření životních hodnot a postojů (např. jak si představuji svůj život za 10, 20 let...., co je můj životní cíl, čeho chci v životě dosáhnout)
- co musím udělat pro to, abych dosáhl svého cíle (učit se, respektovat pravidla.....)
- Názorně ukazovat, zda negativní hodnoty, které uznávají právě teď, jsou správnou cestou k dosažení jejich cíle
- Výrazně pozitivně hodnotit žádoucí projevy chování žáků v kolektivu
- Negativní projevy důsledně, ale bez většího věnování pozornosti trestat

- Dohodnout si s kolegy jednotný postup, způsoby a cíl, ke kterému třídu směřujeme

Tresty:

- tresty by měli být jasně vymezené a v některých vhodných případech důrazně vyslovené i před třídou
- individuálně vysvětlit trest a pozitivní podporou povzbudit do budoucna (věřím ti, dokážeš to, jsi dobrý.....)
- trestáme chování, neodmítáme osobu žáka

Práce se skupinou rodičů

Při zjištění problému:

- svolat jednání všech kompetentních zástupců, kteří zodpovídají za řešení sociálně patologických jevů ve škole (třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy,
- vytvořit jednotný postup řešení
- v co nejkratší době informovat rodiče žáků

Ve skupině rodičů:

- řešit „naš společný problém – rodičů, dětí a školy“
- s rodiči vytvořit atmosféru vzájemné pomoci, spolupráce a zájmu o vyřešení nebo zmírnění problému
- jasně a srozumitelně rodičům sdělit jaký problém se vyskytl ve třídě
- popíšeme rodičům konkrétní situace chování
- ve skupině rodičů nejmenujeme jednotlivce, kterých se přímo problém týká
- s konkrétními žáky a rodiči aktérů i obětí řešíme problém následně individuálně
- dohodneme se s rodiči, jak budeme nadále vzájemně spolupracovat, informovat se a postupovat při řešení
- sdělíme i tresty, které jsou za problémové chování vymezené ve školním řádu
- nabídneme kontakty na poradenské zařízení

Z realizované schůzky s rodiči, vytvoříme ihned zápis, se kterým rodiče na závěr seznámíme. Účast rodičů necháme potvrdit na prezenční listině, nepřítomné rodiče pozveme

do školy individuálně, seznámíme je s průběhem rodičovské schůzky a necháme je podepsat dodatečně prezenční listinu, případně využijeme možnosti doporučeného dopisu.